

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr. 40A-VL-57-11
Den 07/12-2011

Justitsministeriet har ved brev af 4. november 2011 anmodet om en udtalelse over et udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder).

Sagen har været forelagt landsrettens Fagudvalg for Strafferet og Straffeprocess og er drøftet på et plenarmøde for landsrettens dommere den 2. december 2011, og jeg skal herefter udtale, at udkastet ikke giver landsretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Dette svar sendes alene elektronisk og til jm@jm.dk.

Der henvises til sagsnummer 2011-731-0012.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

SJ20111128152750401 [DOR286857]

Fra: Rasmus Foged [RasmusFoged@Shret.dk]
Sendt: 28. november 2011 14:32
Til: Justitsministeriet
Cc: 'Domstolsstyrelsen'
Emne: SV: Høring over lovforslag 2011-731-0012

Til Justitsministeriet

Jeg kan oplyse, at Sø- og Handelsretten ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Rasmus Foged
Administrationschef
Direkte: + 45 33 47 92 05
Mobil: + 45 22 46 69 15
RasmusFoged@Shret.dk

Sø- og Handelsretten
Administrations- og Serviceafdelingen
Bredgade 70
1260 København K.
Tlf.: + 45 33 47 92 22
Fax: + 45 33 47 92 82
www.shret.dk

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Justitsministeriet [mailto:jm@jm.dk]
Sendt: 4. november 2011 12:09
Til: 'Københavns Byret'; 'Retten i Aalborg'; 'Retten i Esbjerg'; 'Retten i Helsingør'; 'Retten i Herning'; 'Retten i Hillerød'; 'Retten i Hjørring'; 'Retten i Holbæk'; 'Retten i Holstebro'; 'Retten i Horsens'; 'Retten i Kolding'; 'Retten i Lyngby'; 'Retten i Nykøbing'; 'Retten i Næstved'; 'Retten i Odense'; 'Retten i Roskilde'; 'Retten i Svendborg'; 'Retten i Sønderborg'; 'Retten i Viborg'; 'Retten i Århus'; 'Retten på Bornholm'; 'Retten på Frederiksberg'; 'post@shret.dk'; 'Post@VestreLandsret.dk'; 'Praesident@OestreLandsret.dk'
Emne: Høring over lovforslag 2011-731-0012

<<Høringsbrev (domstolene) [DOK245535].pdf>> <<Lovforslag om at hæve den kriminelle lavalder [DOK239727].pdf>>

Med venlig hilsen

Randi Graabek
kontorfuldmægtig

Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10

1216 København K
Tlf. direkt: 7226 8778
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

<<fesdPacket.xml>>

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt elektronisk til: jm@jm.dk

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. +45 70 10 33 22
Fax +45 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr.5798000161184

J. nr. 2011-4101-0077-6
Sagsbeh. Rune Sorvad Kock
Dir.tlf. +45 99 68 42 29
Mail rsk@domstolsstyrelsen.dk

1. december 2011

**Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven,
retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og
lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)**

Ved e-mail af 4. oktober 2011 har Justitsministeriet anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse til udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder).

I den anledning kan jeg oplyse, at Domstolsstyrelsen ikke har bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Niels Juhl

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: jm@jm.dk

16. november 2011

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2011-111-0079
Sagsbehandler
Kristian Gyde Poulsen
Direkte 3319 3215

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, færdselsloven og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder) - Justitsministeriets sagsnr. 2011-731-0012

Ved e-mail af 4. november 2011 har Justitsministeriet anmodet Datatilsynet om bemærkninger til ovennævnte udkast.

Udkastet giver ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Datatilsynet skal for god ordens skyld henlede opmærksomheden på persondatalovens¹ § 57. Efter denne bestemmelse skal der indhentes en udtalelse fra Datatilsynet i forbindelse med udfærdigelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsfor skrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger.

Med venlig hilsen

Kristian Gyde Poulsen

---

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

Justitsministeriet
Slotsholm 10
1216 København K
Att: Esben Haugland

Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (kriminal lavalder)

Justitsministeriet har ved mail af 4. november 2011 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (kriminal lavalder). Høringssvaret skal være Justitsministeriet i hænde senest den 2. december 2011. På grund af den korte tidsfrist tager KL forbehold for den politiske behandling af forslaget. KL sender eventuelle yderligere kommentarer, når sagen har været politisk behandlet.

KL har ikke bemærkninger til forslag om at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år. KL har i sit tidlige høringssvar vedrørende nedsættelse af den kriminelle lavalder, alene forholdt sig til, hvornår loven skulle træde i kraft og sagsbehandlingstiden for politiets arbejde. KL anbefaler fortsat, at der ses på sagsbehandlingstiden for politiets arbejde af hensyn til børnene og de unge.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hanne Lumholt', written over a horizontal line.

Hanne Lumholt
Kontorchef

Den 1. december 2011

Jnr 03.06.10 P22
Sagsid 000235044

Ref HGH
hgh@kl.dk
Dir 3370 3249

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/1

FORENINGEN AF FÆNGSELSINSPEKTØRER M. FL.

Vejle den 9. november 2011

Vedr. udkast til lovforslag om ændring af den kriminelle lavalder, sagsnr. 2011-731-0012

I anledning af høring af 4. november 2011 om ovennævnte lovforslag kan det oplyses, at Foreningen af Fængselsinspektører m. fl. tilslutter sig lovforslaget.

Med venlig hilsen

Anne Marie Heckscher
Formand

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att: Randi Graabek
jm@jm.dk

Dato: 22/11 2011

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)

Børne- og Kulturchefforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Foreningen hilser forslaget om, at den kriminelle lavalder hæves fra 14 år til 15 år velkomment.

Det understøtter de tanker, som Børne- og Kulturchefforeningen tidligere har givet udtryk for i forbindelse med opfølgningen på arbejdet fra den nedsatte kommission vedrørende ungdomskriminalitet tilbage fra september 2009 – herunder en kvittering for, at der med ændringerne signaleres et fokus på forebyggelse af kriminalitet.

Kontaktpersoner i Børne- og Kulturchefforeningen er:

Formand for bestyrelsen Flemming Olsen (tlf: 44 52 55 00/30 51 98 97 eller bkfdir@herlev.dk)

Næstformand Hanne Dollerup (tlf: 59 53 44 86/ 21 45 44 86 eller hanne.dollerup@kalundborg.dk)

Med venlig hilsen

Hanne Dollerup
Næstformand

Den 16-11-2011
J.nr. 3.4.8.78

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høring over lovforslag til ændring af straffeloven mv. (kriminellavalder)
Justitsministeriets sagsnr.: 2011-731-0012

Justitsministeriet har fremsendt høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven mv. (kriminellavalder) med anmodning om eventuelle bemærkninger senest 2. december 2011. Det foreslås, at den kriminelle lavalder ændres fra 14 år til 15 år.

Dansk Psykolog Forening skal bemærke, at i forbindelse med høringen over lovforslag til lov nr. 711 af 25. juni 2010 svarede foreningen bl.a., at den ikke kan støtte en sænkning af den kriminelle lavalder fra 15 år til 14 år, og der blev argumenteret derfor.

Dansk Psykolog Forening skal derfor meddele, at foreningen kan støtte det fremlagte udkast lovforslag som fremsendt af Justitsministeriet 4. november 2011.

Med venlig hilsen

Lars Michaelsen

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

17. november 2011

Høringssvar vedr. ændring af den kriminelle lavalder

2011/0710/000/2

Danmarks lærerforening takker for muligheder for at afgive bemærkninger til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)

Foreningen vil gerne udtrykke sin tilfredshed med det fremsatte forslag og støtter fuldt ud, at der genindføres en kriminel lavalder på 15 år. Dette er helt i overensstemmelse med foreningens politik, som det blev fremført i foreningens høringssvar i forbindelse med den tidligere regerings forslag til nedsættelse af den kriminelle lavalder til 14 år.

Med venlig hilsen

Jørn Højer-Pedersen
Konsulent
Danmarks Lærerforening
Vandkunsten 12
1467 København K
Tlf. 33 69 64 11

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til e-mail: jm@jm.dk

Høringsvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, færdselsloven og lov om ændring af færdselsloven (kriminelle lavalder)

Danske Regioner har modtaget ovennævnte udkast til lovforslag i høring.

Med den foreslåede lovændring hæves den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år.

Det er Danske Regioners opfattelse, at de indsatsmuligheder der findes i den sociale lovgivning vedrørende kriminelle børn og unge under 15 år har en ganske indgribende og tilstrækkelig karakter. Afgørelse over for børn under 15 år bør ske i det sociale system, hvor man er i stand til at træffe en vurdering baseret på samtlige relevante forhold, og hvor kriminalitet kun indgår som et af flere elementer i den samlede vurdering. Andre relevante elementer kunne f.eks. være misbrug, psykisk sygdom – hos barnet selv eller hos forældrene, udviklingshæmning hos barnet mv. Inddragelsen af en bredere vifte af forhold i relation til barnet vil give bedre forudsætninger for at forebygge yderligere lovovertrædelser.

Danske Regioner kan derfor tilslutte sig forslaget om at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år.

Med venlig hilsen

Bent Hansen

Tommy Kjelsgaard

DANSKE
REGIONER

02-12-2011

Sag nr. 11/1974

Dokumentnr. 57103/11

Anne-Dorthe Sørensen

Tel. 35298208

E-mail: Ans@regioner.dk

Dampfærgevej 77
Postboks 7593
2100 København Ø

T 35 29 81 00

F 35 29 83 00

E regioner@regioner.dk

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K
Att. Strafferetskontoret

SSP-Samrådet

Jørgen Pedersen
Formand

Martin Bannow
Næstformand

Tlf.: 4031 7105

Mail:
mban@halsnaes.dk

Silkeborg d. 17. november 2011

"Høringssvar over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)."

SSP-Samrådet takker for muligheden for at kommentere og afgive høringssvar på ovennævnte forslag til lovændringer.

SSP-Samrådet afgav den 4. februar 2010 høringssvar i forbindelse med nedsættelse af den kriminelle lavalder, hvor vi redegjorde for vores betænkeligheder herved.

SSP-Samrådet ser derfor det nuværende lovforslag, hvor man i store træk tilbagefører loven til før 1. juli 2010, som et positivt tiltag.

SSP-Samrådet finder det også positivt, at lovforslaget i det omfang det er muligt "nulstiller" konsekvenserne for de børn, der pga. lovændringen 1. juli 2010 blev berørt og kriminaliseret.

Det er efter vores mening vigtigt at se unges begyndende kriminalitet og u hensigtsmæssige adfærd i en social sammenhæng, og kun i meget beskedent omfang ud fra en straffemæssig sammenhæng. Der er i dag muligheder for særlige indsatser af indgribende karakter i Lov om Social Service. Disse bør i højere grad udmøntes og udvikles.

SSP-Samrådet finder det derfor også positivt, at det i bemærkninger til lovforslaget fremgår, "at regeringen i den kommende tid vil overveje og tage stilling til, hvilke nærmere initiativer der er behov for i forhold til en mere effektiv forebyggelse og bekæmpelse af ungdomskriminalitet" – og vi vil herved benytte muligheden for at pege på en hovedtese i **Kommissionsbetænkning nr. 1508/2009 om indsatsen mod Ungdomskriminalitet**, hvor mantraet om en tidlig, helhedsorienteret, tværsektoriel og sammenhængende indsats, falder helt i tråd med SSP-Samrådets opfattelse af god forebyggelse på ungdomsområdet.

På SSP-Samrådets vegne

Jørgen Pedersen
Formand

Martin Bannow
Næstformand

Jmt. modt.
5 - DEC. 2011

Red Barnet
Save the Children Denmark

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att: Esben Haugland

Dato 11.12.02

**VEDRØRENDE HØRING OM ÆNDRING AF DEN KRIMINELLE LAVALDER -
lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til
ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven.**

Red Barnet takker for muligheden for at udtale os om forslaget om at hæve den kriminelle lavalder.

Vi støtter lovændringerne fuldt ud. At hæve den kriminelle lavalder vil have en meget stor positiv betydning for børn i Danmark. Da nedsættelsen af den kriminelle lavalder blev indført var det ikke, fordi der var objektive grunde til at vurdere, at børn er blevet mere modne, og derfor kunne straffes tidligere. Børn er forskellige fra voksne. De udvikler stadig deres evner og kompetencer, og har et andet behov for vejledning og støtte end voksne. Man ikke kan straffe børn til at blive bedre voksne. Børn, der straffes, har en stor risiko for, at få varige sår på sjælen, der kan føre til alvorlig mistrivsel og mere kriminalitet.

Red Barnet henviser til Børnekonventionens artikel 3, der beskriver, at alle beslutninger vedrørende barnets liv, altid bør tages ud fra en vurdering af, hvad der er til barnets bedste.

I tilgift vil Danmark, ved at hæve den kriminelle lavalder, sende klare signaler til omverdenen om, at vi vægter vores konventionsforpligtelser og tager forpligtelsen over for børn og princippet om barnets bedste alvorligt. Danmark bærer et ansvar som foregangsland på menneskerettighedsområdet. At sænke den kriminelle lavalder kunne være med til at legitimere andre landes krænkelser af børns rettigheder, at hæve den sender et signal om, at børn har særlig ret til beskyttelse, der skal tages alvorligt.

Derfor kan Red Barnet varmt anbefale, at regeringen sætter den kriminelle lavalder op fra 14 til 15 år. Grundet lovforslagets væsentlighed for udsatte børn mener vi, lovforslaget bør træde i kraft hurtigst muligt.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til børnepolitisk konsulent Inger Neufeld på tlf. 3524 8539 / in@redbarnet.dk

Med venlig hilsen

Mimi Jakobsen
Generalsekretær

Inger Neufeld
Børnepolitisk konsulent,
National-Europæisk Afdeling

Børnerådet

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

2. december 2011
Vedrørende sagsnr. 2011-731- 0012

Børnerådets syn på kriminel lavalder

Høringsvar til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, færdselsloven og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)

Børnerådet noterer sig med stor tilfredshed, at regeringen ønsker at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år – i overensstemmelse med såvel Børnekonventionen som anbefalingerne fra Kommissionen vedrørende Ungdomskriminalitet.

Således kan Danmark igen bevæge sig væk fra tendensen til øget retliggørelse af børn og lade de sociale myndigheder tage hånd om kriminalitetstruede børn. Børnerådet har i tidligere høringsvar udtrykt stor bekymring ved den modsatrettede udvikling, bl.a. i forhold til risikoen for stempling og øget recidiv.

Børnerådet kan på denne baggrund også kun bakke op om, at der i forbindelse med gentagelsesvirkningen skal ses bort fra tidligere straffe idømt 14årige, som lovforslaget lægger op til.

Slutteligt hæfter Børnerådet sig ved, at anbefalingerne fra Kommissionen vedrørende Ungdomskriminalitet (Betænkning nr. 1508/2009) endelig tillægges den væsentlige betydning, de fortjener.

Børnerådet ser frem til kommende initiativer til forebyggelse og bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Med venlig hilsen

Lisbeth Zornig Andersen
Formand for Børnerådet

Annette Juul Lund
Sekretariatschef

Til Justitsministeriet

HØRINGSSVAR

Dato: 29. november 2011

Kontor: Sekretariatet

Sagsbeh.: MAL

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, færdselsloven og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)

Rådet for Etniske Minoriteter bifalder forslaget om at hæve den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år.

Rådet for Etniske Minoriteter mener ikke, at nedsættelsen af den kriminelle lavalder, som blev gennemført den 1. juli 2010, har fungeret forebyggende i forhold til kriminalitet blandt de helt unge. Ressourcerne, der er blevet brugt på det større antal sager i retsvæsnen, som nedsættelsen af den kriminelle lavalder har medført, mener rådet, kan bruges langt bedre på en målrettet forebyggende indsats, der giver de unge mulighed for en aktiv fritid med sunde interesser.

Rådet for Etniske Minoriteter kan derfor fuldt ud tilslutte sig forslaget om at hæve den kriminelle lavalder.

Med venlig hilsen

Muhsin T.

Formand for Rådet for Etniske Minoriteter

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Att: Esben Haugland
E-mailes til jm@jm.dk)

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 2. december 2011
J.NR.
540.10/26378/CBA

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (kriminal lavalder)

Ved e-mail af 4. november 2011 har Justitsministeriet anmodet om at modtage Institut for Menneskerettigheds eventuelle bemærkninger udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (kriminal lavalder).

Forslaget om en kriminal lavalder på 15 år er i overensstemmelse med de internationale anbefalinger, der er fremkommet som reaktion på at den kriminelle lavalder for nylig blev sænket til 14 år. Institut for Menneskerettigheder skal i den forbindelse bemærke, at instituttet siden den kriminelle lavalder blev sænket til 14 år har henledt internationale organisationers opmærksomhed på denne udvikling.¹

---

¹ Se Parallel Report to the UN Committee on the Rights of the Child on the 4th Periodic Report by the Government of Denmark on the Implementation of the Rights of the Child July 2010, the Danish Institute for Human Rights. Se derudover Universal Periodic Review of Denmark 2011 – Selected Human Rights Concerns and Suggestions for Recommendations April 2011, hvori Instituttet angiver: "In June 2010 the minimum age of criminal responsibility was reduced from 15 to 14 years. The decision to lower the minimum age of criminal responsibility is contrary to the recommendations made in 2009 by the Commission on Juvenile Delinquency, appointed by the Ministry of Justice, as well as numerous other organizations. In February 2011 the Committee on the Rights of the Child expressed its deep concern regarding the lowering of the age of criminal responsibility. Recommendation: Reintroduce a minimum age of criminal responsibility of 15 years." (side 21).

FN's Børnekomité udtrykte i 2011, som forudset i Institutets høringssvar², sin dybe bekymring over sænkningen af den kriminelle lavalder fra 15 til 14 år. Komitéen har generelt givet udtryk for, at den kriminelle lavalder bør være mellem 14 og 16 år, og at en kriminel lavalder under 12 år er internationalt uacceptabelt. Komitéen har desuden anbefalet, at den kriminelle lavalder ikke nedsættes, selvom lavalderen sættes til over 12 år. Tværtimod bør medlemslandene stræbe imod at hæve den kriminelle lavalder.³

Instituttet har ikke yderligere kommentarer til forslaget.

Der henvises til j.nr. 2011-731-0012

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen

Direktør

---

² Om den kriminelle lavalder og andre skærpelser overfor ungdomskriminalitet se Institut for Menneskerettigheders høringssvar af 19. februar 2010, j.nr. 540.10/22497 om Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ungdomskriminalitet), samt høring over betænkning nr. 1508/2009 om indsatsen mod ungdomskriminalitet. Hovedelementerne i lovforslaget var nedsættelse af den kriminelle lavalder fra 15 til 14 år, således at de 14-årige behandles efter de samme regler, som gælder for de 15-17-årige. skærpelse af straffen for medvirken til kriminalitet begået af børn under den kriminelle lavalder, samt at bestemmelsen i straffeloven om et særligt lavt strafmaksimum på 8 års fængsel (for personer under 18 år) foreslås ændret til, at personer, der var under 18 år på gerningstidspunktet ikke kan idømmes livstidsstraf.

³ Committee on the Rights of the Child, Concluding observations (Denmark), pr. 65. CRC/C/DNK/CO/4, 4 February 2011 ("expresses its deep concern on ...(b) the lowering of the age of criminal responsibility from 15 years to 14 years").

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 30. november 2011

JOURNAL NR.

RA-2011-601-0013

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

SAGSBEHANDLER: PLN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Ved e-mail af 4. november 2011 (Sagsnr. 2011-731-0012) har Justitsministeriet fremsendt udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminal lavalder) med anmodning om en udtalelse.

Udkastet til lovforslag giver anledning til følgende bemærkninger:

Det fremgår af udkastet til lovforslag, at hvis den kriminelle lavalder ændres, vil allerede idømte – men endnu ikke fuldbyrdede – straffe vedrørende gerningsmænd, der på gerningstidspunktet ikke var fyldt 15 år, ikke skulle fuldbyrdes, jf. straffelovens § 3, stk. 2.

Det fremgår endvidere af udkastet, at oplysninger, der i dag fremgår af Kriminalregisteret vedrørende kriminalitet begået af personer, som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 15 år, ikke længere vil blive medtaget på forskellige typer af straffeattester, hvis lovforslaget vedtages.

Der ses i den forbindelse ikke i udkastet til lovforslag at være taget stilling til spørgsmålet om håndteringen af de afgørelser, hvor den unge ved samme afgørelse er dømt for flere forhold, og hvor den pågældende på gerningstidspunktet for nogle af forholdene var 14 år og for andre af forholdene var ældre end 14 år.

For at undgå tvivl om, hvorledes sådanne afgørelser skal håndteres, finder jeg, at der også bør tages stilling til disse situationer i bemærkningerne til lovforslaget.

Jeg antager i øvrigt, at erstatningskrav, som retten har taget stilling til, samt afgørelser om konfiskation mv., som følger af afgørelser vedrørende unge, der ikke var fyldt 15 år på gerningstidspunktet, ikke berøres af lovændringen, hvis lovforslaget vedtages. Det kunne overvejes udtrykkeligt at angive dette i lovforslagets bemærkninger.

Afslutningsvis kan jeg oplyse, at Rigsadvokaten ved brev af 17. november 2011 orienterede samtlige politidirektører og regionale statsadvokater om udkastet til lovforslag, ligesom Rigsadvokaten ved brevet fastsatte retningslinjer for anklagemyndighedens håndtering af verserende og ikke fuldbyrdede sager vedrørende unge, der ikke var fyldt 15 år på gerningstidspunktet. Kopi af mit brev af 17. november 2011 vedlægges til orientering.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Med venlig hilsen

Jens Røn

Til samtlige politidirektører og de regionale statsadvokater

DATO 17. november 2011

JOURNAL NR.

RA-2011-601-0013

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

SAGSBEHANDLER: PLN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

1. Udkast til lovforslag om at hæve den kriminelle lavalder til 15 år

Justitsministeriet har ved mail af 4. november 2011 udsendt høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder). Udkastet er vedhæftet til orientering.

Ifølge udkastet til lovforslag skal den kriminelle lavalder hæves fra 14 til 15 år. Det foreslås, at ændringen træder i kraft den 1. marts 2012.

Den foreslåede ændring vil ifølge udkastet medføre, at gerningsmænd, der på gerningstidspunktet ikke var fyldt 15 år, og hvis straffesag ikke er endeligt pådømt den 1. marts 2012, ikke kan straffes, jf. straffelovens § 3, stk. 1. Herudover følger det af straffelovens § 3, stk. 2, at allerede idømte, men endnu ikke fuldbyrdede straffe vedrørende den nævnte gruppe ikke skal fuldbyrdes.

Det betyder bl.a., at endnu ikke betalte bøder for forhold begået af en 14-årig i givet fald bortfalder den 1. marts 2012, ligesom personer, som den 1. marts 2012 afsoner en frihedsstraf for et sådant forhold, skal løslades. Tilsvarende vil en ungdomssanktion for forhold begået af en 14-årig skulle afbrydes.

Betingede domme vedrørende forhold begået af en 14-årig vil ikke skulle fuldbyrdes, selvom gerningsmanden skulle begå ny kriminalitet.

Det forudsættes endvidere i udkastet, at vilkår fastsat i forbindelse med eksempelvis betingede domme eller tiltalefrafald bortfalder.

Endelig fremgår det af udkastet, at anklagemyndigheden vil underrette de sociale myndigheder om unge, der ikke længere vil skulle afsone en idømt frihedsstraf eller vil skulle overholde fastsatte vilkår om f.eks. behandling eller foranstaltninger efter serviceloven mv., så de sociale myndigheder i tide vil kunne iværksætte de nødvendige socialretlige foranstaltninger (anbringelse mv.).

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at rigsadvokaturen i øjeblikket er ved at få trukket lister over sager vedrørende unge, der var 14 år på gerningstidspunktet. Listerne, der vil indeholde oplysninger om bl.a. den unges cpr.nr. og sagens j.nr., vil blive sendt til de relevante politikredse med henblik på, at kredsen kan foretage den fornødne underretning i sagerne. Rigsadvokaten vil sammen med listerne fremsende et standardkoncept, som politikredsene kan anvende i forbindelse med underretningen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Der henvises i øvrigt i det hele til afsnit 3.3. i de almindelige bemærkninger i udkastet til lovforslag.

2. Håndtering af verserende og ikke fuldbyrdede sager

Udkastet til lovforslag giver efter Rigsadvokatens opfattelse anledning til at overveje, hvorledes politiet og anklagemyndigheden skal forholde sig i relation til verserende eller endnu ikke fuldbyrdede sager vedrørende unge, der var 14 år på gerningstidspunktet.

Det bemærkes i den forbindelse, at Rigsadvokaten er bekendt med en nylig sag fra Retten i Glostrup vedrørende en 14-årig, der var tiltalt for brugstyveri af en knallert. Anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om bødestraf. Retten tilkendegav i den forbindelse, at sagen ikke vil blive afgjort på nuværende tidspunkt, idet sagen afventer et lovforslag, som regeringen har varslet vil blive fremsat, hvori aldersgrænsen i straffelovens § 15 forventes at blive hævet til 15 år. Retten anførte endvidere, at det i den forbindelse må forventes, at der indføres en overgangsbestemmelse, der angiver, hvordan sager, der endnu ikke er afgjort, skal behandles. Anklageren tilbagekaldte herefter sagen.

Efter Rigsadvokatens opfattelse er det forventeligt, at også andre retter vil anlægge en tilsvarende linje frem til, at lovændringen i givet fald træder i kraft. Hertil kommer, at der skal ske frifindelse i sager – herunder ankesager – mod personer, der var 14 år på gerningstidspunktet, når hovedforhandling i sagen finder sted efter lovændringens ikrafttræden.

På den baggrund bør anklagemyndigheden efter Rigsadvokatens opfattelse bl.a. ud fra en ressourcemæssig betragtning være meget tilbageholdende med at træffe afgørelse om tiltalerejsning mv. i sager, hvor den unge var 14 år på gerningstidspunktet.

I sager, hvor der alligevel måtte opstå spørgsmål om tiltalerejsning mv., skal jeg anmode om, at sagen forelægges for Rigsadvokaten.

Det er endvidere Rigsadvokatens opfattelse, at sager vedrørende unge, der var 14 år på gerningstidspunktet, indtil videre skal behandles efter følgende retningslinjer:

RIGSADVOKATEN

Anmeldelse og efterforskning

Såfremt politiet modtager en anmeldelse om eller på anden måde bliver bekendt med et strafbart forhold begået af en ung, der var 14 år på gerningstidspunktet, skal politiet optage anmeldelse på sædvanligvis vis.

SIDE 3

Politiet skal endvidere i fornødent omfang efterforske den pågældende sag, herunder afhøre vidner samt foretage andre relevante efterforskningskridt.

Der skal endvidere fortsat ske underretning af de sociale myndigheder samt af den unges forældre i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 3.1. og 3.2. i RM nr. 4/2007 om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at man bør være meget tilbageholdende med at begære den unge (surrogat)varetægtsfængslet for kriminalitet begået inden det fyldte 15. år.

Tiltalerejsning

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt ikke tage stilling til spørgsmålet om tiltalerejsning, selvom sagen er færdigefterforsket, herunder sende sagen til retten eller søge den afgjort ved bødeforelæg. Der henvises til det ovenfor anførte vedrørende forelæggelse for Rigsadvokaten.

Der skal desuden heller ikke indhentes udtalelser fra de sociale myndigheder og/eller Kriminalforsorgen om den unges personlige forhold, jf. RM nr. 8/2007, afsnit 3.4.

Hvis den unge både har begået kriminalitet før og efter, at den pågældende er fyldt 15 år, kan der – uden forelæggelse for Rigsadvokaten – rejses tiltale for de forhold, som den unge har begået som 15-årig eller ældre.

Sager, som er berammet til hovedforhandling

Anklagemyndigheden bør som udgangspunkt begære sager, som er berammet til hovedforhandling inden den 1. marts 2012, udsat, indtil det er afklaret, hvorvidt den kriminelle lavalder ændres til 15 år.

I sager, hvor der alligevel måtte opstå spørgsmål om at gennemføre hovedforhandling, skal jeg anmode om, at sagen forelægges for Rigsadvokaten.

Såfremt der både er rejst tiltale for forhold, som den unge har begået som 14-årig og som 15-årig eller ældre, kan sagen – uden forelæggelse for Rigsadvokaten – gennemføres med hensyn til de forhold, hvor den unge var 15 år eller ældre på gerningstidspunktet. De øvrige forhold udskilles som udgangspunkt samtidig med, at den unge gøres bekendt med, at der ikke herved foreligger en bindende påtalebegrænsning.

RIGSADVOKATEN

SIDE 4

Sager, som er endelig afgjort, men ikke fuldbyrdet

Sager, der er endeligt afgjorte men endnu ikke fuldbyrdede, skal behandles som hidtil.

3. Anmodning om oplysning om 14-årige, der pt. er varetægtsfængslet

Afslutningsvis skal jeg anmode om at få oplyst, om der ved embedet er unge, som var 14 år på gerningstidspunktet, og som pt. er varetægtsfængslede.

I bekræftende fald skal jeg anmode om at få oplyst:

- antallet af unge, der var 14 år på gerningstidspunktet, som er varetægtsfængslet,
- hvad de pågældende er sigtet for,
- hvor lang tid de pågældende har været varetægtsfængslet,
- om de pågældende er surrogatvaretægtsfængslet,
- og i medfør af hvilken bestemmelse de pågældende er varetægtsfængslet.

Jeg skal anmode om at modtage de ønskede oplysninger senest torsdag den 24. november 2011.

4. Eventuelle spørgsmål kan rettes til rigsadvokatassessor Pernille Langermann på tlf.nr. 33 42 67 18.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Dato: 11. november 2011

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1256 København K

Justitsministeriet har ved brev af 4. november 2011 anmodet om en udtalelse om udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder).

Dommerforeningen udtalte sig imod forslaget om nedsættelse af den kriminelle lavalder fra 15 år til 14 år i sit høringssvar af 19. februar 2010, hvortil henvises.

Dommerforeningen har bemærket, at forslaget om forhøjelse af den kriminelle lavalder fra 14 år til 15 år i givet fald skal træde i kraft den 1. marts 2012. Der ses imidlertid hverken i lovforslaget eller i bemærkningerne til forslaget at være en omtale af de mange situationer i henseende til blandt andet sigtelse, tiltalerejsning eller sanktionsfastsættelse, der måtte opstå i tiden frem til ikrafttrædelsen af lovændringen. Bemærkningerne under punkt 3.3. til lovforslagets udformning ses alene at tage stilling til mulige situationer efter ikrafttrædelsen af lovforslaget.

Der henvises til sagsnr. 2011-731-0012.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

Østre Landsret
Præsidenten

Den - 6 DEC. 2011
J.nr. 40A-ØL-57-11
Init: er

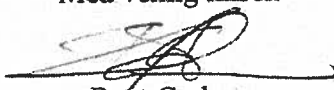
Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har ved brev af 4. november 2011 (sagsnr. 2011-731-0012) anmodet om en udtalelse om udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten er bekendt med udtalelsen af 11. november 2011 fra Dommerforeningens bestyrelse, og at landsretten kan henholde sig hertil.

Dette svar sendes alene elektronisk til jm@jm.dk

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo

LANDSFORENINGEN AF FORSVARSAADVOKATER

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 Kbh. K

FORMAND:
HENRIK STAGETORN
ST. STRANDSTRÆDE 21
1255 KØBENHAVN K
TLF. 33 12 46 11
FAX 33 12 84 45
E-MAIL: HS@SWLP.DK

SEKRETARIAT:
AMAGERTORV 11. 3.
1160 KØBENHAVN K
TLF. 33 15 01 02
GIRO 735 02 01
E-MAIL: ER@HOMANNLAW.DK

Amagertorv 11
23. november 2011
ER/ER

Vedr.: Sagsnr. 2011-731-0012. Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder).

Ministeriet har med mail af 4. november 2011 fremsendt ovennævnte høring og anmodet Landsforeningen af Forsvarsadvokater om en udtalelse, der skal foreligge senest den 2. december 2011.

Materialet har været forelagt Landsforeningens bestyrelse, der bemærker, at foreningen ved høringssvar af 5. februar 2010 udtalte sig mod sænkningen af den kriminelle lavalder til 14 år.

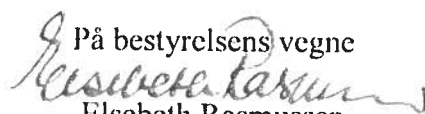
Bestyrelsen kan tiltræde, at man nu går tilbage til de 15 år, der også var resultatet af Ungdomskommissionens overvejelser.

Efter § 6 påtænkes loven sat i kraft den 1. marts 2012, hvilket efter bemærkningerne betyder, at unge, der på gerningstidspunktet ikke var fyldt 15 år, og hvis straffesag endnu ikke er endelig pådømt den 1. marts 2012, ikke kan straffes, samt at allerede idømte, men ikke fuldbyrdede straffe vedr. unge, der på gerningstidspunktet ikke var fyldt 15 år, ikke skal fuldbyrdes.

Det kan føre til en vis tilfældighed, om sagerne bliver endelige før eller efter ikrafttrædelsesdagen.

Bestyrelsen opfordrer til, at man revurderer ikrafttrædelsesbestemmelsen, enten ved at fremrykke tidspunktet til lovforslagets fremsættelse i Folketinget, eller ved at alle sager mod 14-årige sættes i bero, indtil lovforslaget er blevet behandlet.

Bestyrelsen gør i denne forbindelse opmærksom på, at overgangsreglerne ikke alene bør omfatte straffe og andre retsfølger, men også at idømte, men endnu ikke inddrevne sagsomkostninger, bør bortfalde.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Ungdomskriminalitet).

Ved e-mail af 3. november 2011 har Justitsministeriet anmodet Det Kriminalpræventive Råd om en udtalelse over ovennævnte udkast til lovforslag.

28. november 2011

Rådet har tidligere udtalt, at en sænkelse af den kriminelle lavalder ikke vil have nogen forebyggende effekt, men snarere en direkte negativ kriminalpræventiv effekt. DKR finder det derfor meget positivt, at den kriminelle lavalder igen hæves til 15 år.

DKR-nummer:

Sagsbehandler: MBI

Dermed følger lovgivningen anbefalingen fra Ungdomskommissionen, der i sin betænkning tog afstand fra tanken om at sænke den kriminelle lavalder og i stedet pegede på vigtigheden af en styrket forebyggende indsats.

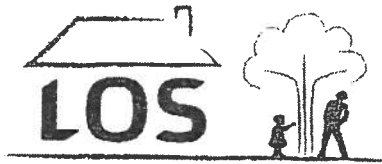
DKR er derfor også meget positiv overfor intentionen om at betone det forebyggende element i forhold til unge, der er i risiko for at ende i en kriminel løbebane.

I den forbindelse vil DKR gerne pege på vigtigheden af en tidlig, tværsektoriel, sammenhængende og helhedsorienteret forebyggende indsats. Det er i den indsats vigtigt at have fokus på: udsatte børn og unge, børn fra udsatte familier, positive skoleforløb, vigtigheden af at være integreret i en vennegruppe og af at sikre, at denne gruppe ikke har kriminalitet som en del af deres samvær.

Derudover er der brug for fokus på de lidt ældre unge, altså dem der har forladt folkeskolen og fx går på faglige uddannelser. Faldet i kriminalitet har for de lidt ældre aldersgrupper været mindre end for de yngre, og der er derfor brug for en god, sammenhængende og helhedsorienteret indsats også på dette område.

Endelig har DKR noteret sig, at bestemmelsen om det fjernede strafmaksimum for unge lovovertrædere stadig er gældende. Det er, som Rådet udtalte da ændringen trådte i kraft, højst usandsynligt at en fjernelse af strafmaksimummet på 8 år for unge lovovertrædere vil have nogen kriminalitetsforebyggende effekt. Det Kriminalpræventive Råd skal derfor opfordre til, at det på et senere tidspunkt tages op til overvejelse at genindføre maksimumstraffen for unge lovovertrædere.

Venlig hilsen
Eva Smith
Formand

**LANDSFORENINGEN AF OPHOLDSSTEDER,
BOTILBUD OG SKOLEBEHANDLINGSTILBUD**

jm@jm.dk

**Vedr. høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven,
lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af
færdselsloven (Kriminel lavalder)**

LOS – Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud takker for muligheden for at komme med bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

LOS kan tilslutte sig svaret fra Børnesagens Fællesråd og vil henvise til dette som vores svar.

Med venlig hilsen

Geert Jørgensen

Direktør

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD

Emdrupvej 115A, 5. etage, 2400 København NV - tlf.: 24 62 62 29
fax: 70 23 54 00 - e-mail: bf@boernesagen.dk - www.boernesagen.dk

---

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 2. december 2011

Lov om ændring af straffeloven m.v. (Kriminel lavalder)

Børnesagens Fællesråd anbefaler stærkt det fremlagte lovforslag. Sammen med afskaffelse af elektroniske fodlænker til unge og skærpelse af de kriterier, som skal ligge til grund for anbringelse af unge i sikret regi, vil hævelse af den kriminelle lavalder gøre op med den førte sanktionerende retspolitik og åbne mulighed for en styrkelse af det forebyggende og det socialpædagogiske arbejde blandt kriminelle og kriminalitetstruede unge.

Børnesagens Fællesråd finder det glædeligt, at lovforslaget vil være i overensstemmelse med betænkning nr. 1508 afgivet af Kommissionen vedr. ungdomskriminalitet i 2009, der har peget på styrkelse af ikke-strafferetslige reaktionsmuligheder over for børn under 15 år.

Børnesagens Fællesråd finder endvidere, at en kriminel lavalder på 15 år er i overensstemmelse med de anbefalinger, som FNs Børnerettighedskomite har anlagt i General Comment no. 10 vedr. kriminel lavalder (sektion 32) og brugen af genopretning og restorative justice over for unge lovovertrædere (sektion 10).

Børnesagens Fællesråd foreslår endvidere, at der genindføres et strafmaksimum for unge under 18 år på 8 år, og at anbefalingerne i betænkning nr. 1508 implementeres med henblik på en styrkelse af det kriminalitetsforebyggende arbejde i Danmark og en stærkere og mere hensigtsmæssig sammentænkning mellem det sociale og det retspolitiske områder for børn og unge.

Børnesagens Fællesråd takker for muligheden for at afgive hørings svar og ser frem til et stærkt præventivt fokus på børn og unge, der er i fare for at udvikle kriminel adfærd.

Venlige hilsener

Sekretariatsleder

MEDLEMMER AF BØRNESAGENS FÆLLESRÅD:

KFBU - Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge
Foreningen af Danske Døgninstitutioner for Børn og Unge
Børneforeningen
Ungdommens Vel
LOS - Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud
TABUKA

FBU - ForældreLANDSforeningen
Daginstitutionernes Lands-Organisation
Foreningen Jysk Børneforsorg/Fredehjem
Ungdomsringen
KFUM's Sociale Arbejde i Danmark
Landsforeningen BoPam

Børn og Familier
Børns Vilkår
Mødrehjælpen
Barnets Hus
Red Barnet
Ungdommens Røde Kors
Foreningen Grønlandske Børn

Medlemsorganisationerne arbejder tilsammen med mere end 500.000 børn og unge

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

fra Retspolitisk Forening

vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven

(Kriminel lavalder)

Justitsministeriets sagsnr. 2011-731-0012

Retspolitisk Forening kan bifalde, at den kriminelle lavalder føres tilbage til retstilstanden før 2010, da lavalderen blev sænket fra 15 til 14 år med L 164 (FT 2009-10). Samtidig vedtoges en ændring af straffelovens § 33, stk. 3, således, at unge under 18 år ikke kunne idømmes fængselsstraf på livstid. Så vidt ses, er der ikke foretaget ændringer af denne bestemmelse, således, at en tilbageførsel til reglen om, at der maksimalt kan idømmes fængsel i 8 år for personer under 18 år på gerningstidspunktet, ikke finder sted.

Retspolitisk Forening skal påpege, at ordførerne for den daværende opposition (S, SF og RV) ved behandlingen af L 164 påpegede, at ungdomskommissionens betænkning enstemmigt frarådede en sænkning af den kriminelle lavalder. Et flertal i kommissionen frarådede tillige at forøge strafmaksimum ud over den dengang gældende grænse på 8 års fængsel, jf. betænkning nr. 1508/2009 om Indsatsen mod ungdomskriminalitet, s. 172-173.

Foreningen finder det helt uforståeligt, at regeringen ikke fuldstændigt genopretter retstilstanden fra før straffelovsændringerne i 2010. Foreningen har bemærket, at ordførerindlæggene ikke tog stilling til spørgsmålet om en overgrænse på 8 år. Ikke desto mindre må det i lyset af bemærkningerne i regeringsgrundlaget om en forstærket indsats mod ungdomskriminalitet anses for uheldigt, at muligheden for at idømme unge under 18 år op til 16 års fængsel stadig er til stede. Ikke mindst, når det anføres, at: "Regeringen vil også sikre, at ingen børn under 18 år får ophold blandt voksne kriminelle i landets fængsler."

Foreningen skal derfor foreslå, at lovforslaget ændres således, at der genindføres en maksimumsgrænse på 8 års fængsel for personer, der på gerningstidspunktet ikke var fyldt 18 år.

København, d. 30. november 2011

Bjørn Elmquist
formand

Leif Hermann
medlem af bestyrelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Hørings svar til lovforslag om at hæve den kriminelle lavalder

Dansk Socialrådgiverforening skal takke for tilsendelsen af lovforslaget om at hæve den kriminelle lavalder.

Vi mener (ligesom Ungdomskommissionen), at man kun skal kunne pålægge børn og unge strafansvar fra en alder, hvor de har en sådan modenhed, at det er forsvarligt og meningsfuldt at anvende strafferetlige sanktioner. Dansk Socialrådgiverforening er derfor meget enig i, at den kriminelle lavalder hæves.

Dansk Socialrådgiverforening vil samtidig påpege, at vi mener, at man bør genindføre det tidligere straf-maksimum for unge, som blev afskaffet sammen med sænkelsen af den kriminelle lavalder. Det vil være i tråd med nærværende lovforslags hensigt om, at man skal tage hensyn til de unges lave alder og manglende modenhed. De har brug for yderligere opdragelse og modning, ikke for langvarige indespærringer, der ofte vil være særdeles skadelige for dem.

Vi vil samtidig understrege, at regeringen sideløbende med lovændringer må tage skridt til at styrke det kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunerne. Vi ved, at der flere steder laves et godt og effektivt forebyggende arbejde, og der er også fra SSP-arbejdet og Det Kriminalpræventive Råds indsats er gode eksempler at trække på. Det er vigtigt, at disse eksempler udbredes, så alle kommuner kommer med, og at der er ressourcer til en fortsat udvikling af indsatsen.

Med venlig hilsen

Bettina Post
Formand, Dansk Socialrådgiverforening

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att.: Esben HauglandTelefon 72 48 60 00
Fax 72 48 60 01
Email: sl@sl.dkMail: jm@jm.dk

Girokonto 402-3951

Ref. KKR/lh
Dok.nr. 1095438Sag.nr. 2011-SLCSFA-
01436

2. december 2011

Udtalelse om lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder)

Justitsministeriet har den 4. november 2011 bedt Socialpædagogernes Landsforbund om en udtalelse vedrørende lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og lov om ændring af færdselsloven (Kriminel lavalder).

Lovforslaget indeholder følgende elementer: Hævelse af den kriminelle lavalder fra 14 til 15 år.

Hævelse af den kriminelle lavalder

Ifølge forslaget skal den kriminelle lavalder hæves fra 14 til 15 år. Herved genetableres retstilstanden fra før 1. juli 2010.

Den siddende regering mener, at "bestemmelser om en kriminel lavalder bør bygge på det grundlæggende synspunkt, at der kun bør kunne pålægges børn og unge strafansvar fra den alder, hvor de i almindelighed kan antages at have opnået den fornødne modenhed til, at det er forsvarligt at anvende strafferetlige sanktioner".

Deres begrundelse for at hæve den kriminelle lavalder følger heraf, nemlig, at "nedsættelsen af den kriminelle lavalder, som blev gennemført den 1. juli 2010 under den daværende regering, skete uden tilstrækkelige holdepunkter for at antage, at kriminalitet blandt de helt unge kan forebygges og bekæmpes effektivt ved at behandle børn som kriminelle voksne".

Den kriminelle lavalder har i Danmark været på 15 år helt siden 1930, hvis vi ser bort fra det sidste 1½ år, og det vil være i tråd med sagkundskaben på området at genetablere en kriminel lavalder på 15 år. Den daværende ungdomskommission anbefalede, at man bevarede grænsen på de 15 år.

Der er i øvrigt intet, der tyder på, at sænkningen af den kriminelle lavalder har haft nogen effekt på mængden eller typen af kriminalitet begået af 14-årige. Justitsministeriets forskningskontor skriver i marts 2011, at det er *"vanskeligt at påvise, at sænkelsen af den kriminelle lavalder har indvirket på omfanget eller arten af de straffelovsovertrædelser, hvor en 14-årig registreres som mulig skyldig"* (Udviklingen af børne- og ungdomskriminalitet, Justitsministeriets forskningskontor, marts 2011).

Børnene på 14 år bliver altså hverken mere eller mindre kriminelle med udsigten til straf. Sænkelsen af den kriminelle lavalder har dermed blot resulteret i, at vi spærre børn inde, uden at det betyder noget for mængden af begået kriminalitet. Socialpædagogernes Landsforbund mener, det giver god mening at stoppe med dette og i stedet se på, hvilke sociale tiltag der kan gøre noget ved kriminaliteten hos børn og unge.

Forebyggelse af ungdomskriminalitet

I bemærkningerne til lovforslaget skriver regeringen også, at den *"i den kommende tid vil overveje og tage stilling til, hvilke nærmere initiativer der er behov for i forhold til en mere effektiv forebyggelse og bekæmpelse af ungdomskriminalitet"*. Socialpædagogerne byder et øget fokus på forebyggelse velkomment og indgår gerne i en dialog omkring udvikling af nye indsatser.

Ønsker til ændringer ud over lovforslaget

I forbindelse med nedsættelsen af den kriminelle lavalder gennemførte den daværende regering også en række andre stramninger omkring ungdomskriminalitet, som Socialpædagogerne mener, det vil være fornuftigt at få rullet tilbage:

- Skærpelse af straffen for medvirken til kriminalitet begået af børn under den kriminelle lavalder
- Ændring af bestemmelsen i straffeloven om et særligt lavt strafmaksimum, når gerningsmanden var under 18 år på gerningstidspunktet

Retstilstanden inden 1. juli 2010 i forhold til straf for medvirken til kriminalitet begået af børn under den kriminelle lavalder var, at det var en skærpende omstændighed, hvis man udnyttende alderen hos en ung. En ung var at forstå som en person, der ikke var fyldt 18 år. Fra 1. juli 2010 bliver det gjort eksplicit, at det var en skærpende omstændighed, hvis den unge var under 14 år (dvs. under den kriminelle lavalder). I nærværende lovforslag vil regeringen blot ændre ordlyden, så det gælder børn under 15 år frem for under 14 år. Socialpædagogerne mener, at regeringen bør overveje at gå tilbage til den tidligere retstilstand i stedet, så det afgørende ikke bliver, om barnet/den unge er over eller under den kriminelle lavalder, men om der er tale om en ung i bredere forstand.

Retstilstanden inden 1. juli 2010 i forhold til særligt lavt strafmaksimum, når gerningsmanden var under 18 år på gerningstidspunktet var, at unge under 18 år ikke kunne idømmes mere end 8 års fængsel. Efter lovændringen gælder det nu, at unge under 18 år ikke kan idømmes livstidsstraf, men ellers kan de straffes lige som voksne over 18 år. Socialpædagogerne håber meget, at regeringen vil gøre op med dette snarest. At blive idømt 8 års fængsel er for et ungt menneske som et helt liv. At man nu kan sætte dem i fængsel i op til 16 år betyder blot, at det bliver langt sværere at få dem re-socialiseret ind i det almene samfund.

Om økonomien i forslaget om hævelse af den kriminelle lavalder

I lovforslaget fremgår det, at der forventes en besparelse på i alt ca. 45 millioner kr. hos stat og kommuner som følge af færre sager i retsvæsenet om kriminelle unge. Det kan undre, at der ikke samtidig er en forventning om øgede udgifter for kommunerne i forhold til en forstærket social indsats over for de unge, som mistænkes for kriminalitet.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Pernille Christoffersen". The signature is written in a cursive, flowing style.

Pernille Christoffersen
forbunds næstformand